

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52-31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TARSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Új köntösben — a régi elvekért.

Irta: Zichy Gyula gróf.

Ezrek vágya teljesült ma végre. A magyar katolikus tanügy kedves ünnepet ül. Leikes, bátor, kitaró harcosa, központi szaklapja új köntösben, újabb fegyverzetel lép a világ elé, hogy a magyar nemzeti kultúra számban és erőben legderekabb küzdőinek táborához szólva, nevelje a népet.

Kinőtt régi ruhájából, izmos karjainak erősebb fegyverzet, szellemének nagyobb tér és nagyobb visszhang kellett. Kifejlődött, mint a feslő bimbó s a tavasz virága, melyet a napsugár melengető heve s az anyaföld éltető nedvei csálnak elő a régi gyökérből s ruháznak fel csodás ékességgel.

Két éltető eleme volt ennek a lapnak is; ezek hozták létre, ezek fejlesztették, s ezek jelzik útját a jövőben. Napsugara a keresztény világnézet, anyateje és talaja pedig a nemzeti érzés.

Büszkén, bátran valljuk ezt mindenkor, nem titkoljuk soha, mert kiforrt lelkünkben az a szilárd, benső meggyőződés, hogy a magyar kultúrának fejlődését, virágzását csak úgy biztosítjuk és ez a kultúra csakis úgy lesz e nemzetre áldás, ha e kettős életeleméhez mindig ragaszkodik.

Keresztény és nemzeti kultúra — ez az ideálunk.

Ma, midőn a magyar társadalom dekadenciáját panaszolja széltében mindenki, mert egytelől csökken, lazul, sorvadozik benne az erkölcsi erő, mely pedig az egyének, családok és országok nagyságának legelső talpköve, másfelől meg oszlik, bomladozik a nemzet nagy teste, idegenbe vágnak tőle és szakadnak tényleg ezrek és százazrek, itthagyják fiait, míg maga az ellentétek között mindig jobban sorvad: ma már csak az elfogultság vagy a rosszakarat nem érzi s nem vallja, hogy itt a keresztény, nemzeti tanítás és nevelés a legelső szükség.

Nem vallási hóbort, nem is hatalmi vágy és nem sovinizmus mondatja ezt velünk, hanem az a meg nem ingatható, benső meggyőződés, hogy ez a nemzetnek életszüksége. Így volt ez eddig is, mert hiszen kulturánk keresztény alapon indult meg s fejlődött ezer esztendőn át; a keresztény vallás emlői táplálták, ennek vére, jellege, iránya ment át ereibe; összeforrtak természetesen: keresztény magyar nép s keresztény kultúra. Ma azonban igen sokan félnek e jellegtől; általános, egyenletes és közös iskolát követelnek sokszor még azok is, akik velünk közös célt akarnak; elvetik, kizárják a féltett jelleget és nem veszik észre, hogy ép e jelleggel a keresztény magyar nemzet legfőbb erősségét dobják el maguktól. Mert aki ma semleges kulturát, közömbös tanítást, szintelen nevelést akar erőltetni, az a magyar kultúrának két oszlopát rázza, az e nemzet, e keresztény nemzet kincsei ellen tör. Az nem épít, hanem rombol, az nem fejleszt, hanem csonkít, az a magyar kultúra ezeréves templomában századok munkáját pusztítja, tördeli szentségtörő kézzel.

Ezek ellen sorompóba állunk.

Akár egyes ember, akár társaságok vagy maga az állam törnének ellenünk, szembeszállunk velük, föl vesszük a harcot: pro aris et focis. A nemzet jövője, gyermekei sorsa követeli tőlünk.

A hanyatló erkölcsi erőket meg akarjuk óvni, az ernyedti szájakat összeszövögetjük s új palántát vetünk ott, ahol kivesszett — a kultúra által; de mivel erkölcs nincs s nem is lehet eleven hit s erős vallás nélkül, kulturánkat szintén ezen az alapon akarjuk ápolni, öntözni, fokozni, s ennek folyamagát szilárdan, szintvonalon álló hitvallásos iskolákkal erősítjük tovább, melyeket fentartunk, megvédünk s fejlesztünk mindenkivel szemben.

Keresztény alapon, hitvallásos irányelvek mellett nemzeti oktatást sürgetünk és végzünk. Keresztény alapot, keresztény tanítást, amely első sorban az egyének boldogításának záloga s esz-köze, s nemzeti jellegű, melynek mélyen járó kialakítása a hazának s az egész nemzetnek bástyája, ereje, mellvel önmagának foglal le és biztosíthat jövőt. A nemzeti érzés, a faji összetartás, a hazaszeretet szájalomra méltó fonnyadása, vergődése közben elemi erővel tör elő a szükség, hogy a tanításban és a nevelésben ezeket a pusztulásnak indult nemes érzéseket mélyebben szánt-suk be az ifjú lelkekbe, nehogy a nemzetnek legadázabb ellenei továbbra is ép a saját fiai legyenek, akik durva kézzel anyjukra támadnak vagy őt megtagadják.

Jogalapunk a tanítás eme kettős, éles jellegéhez ezer év munkája, melyet mi végeztünk és a nemzet sorsa, amelyért aggódunk. A rombolás kísértő szelleme a régi jellegűt mindjobban kikezdi, tompít, elnyom, kiküszöböl, elközösít mindent s ezzel tulajdonkép a keresztény nemzet erejének gyökereit tépi.

Ez nem lehet célunk.

Nem elvenni, hanem adni, nem rombolni, hanem építeni törekedtünk mindig a keresztény magyar nép javára, ez lesz célunk továbbra is, hogy a szélesebb és biztosabb alapokra építhessük nemzetünk jövőjét.

S ebben a munkában — úgy reméljük — együtt érez velünk a keresztény nemzeti kultúra minden napszámosa nemcsak azért, mert az a fenkölt cél — a magyar nép igaz nagyságának s biztos jövőjének megalapozása — az ő lelküket is áthatja s hevíti, hanem mert a nagy munka fejében, melynek első s legfőbb részesei, a nemzet háláját s elismerését is ki akarjuk részükre küzdeni, midőn jogos érdekeik védelmét is lobogónkra írjuk.

Fel hát a munkára! Lelesítsen bennünket a nagy cél, melyet a keresztény tanítás-nevelés előttünk képvisel.

«Tanítás, nevelés! Ó mily nemes eszmét, mily hatalmas munkát fejez ki e két szó! — kiált fel Doupanloup. — Annyi ez, mint majdnem teremteni, ... annyi, mint egy tökéletlen, kezdetleges lénynek életerőt, mozgást és eszelekvést adni.»

A tanítás és nevelés valóban nem egyéb, mint az embernek részesedése a Teremtő munkájában, a Teremtő hatalmának némi megosztása, a legfonségesebb művészet a földön, mely legszebb műremeket, Isten képét van hivatva előhívni s megalkotni a gyermek lelkéből.

Hazánk java s keresztény nemzetünk kívánt szebb jövője számtalan ily lélek kialakítását követeli tőlünk, s erre a munkára hí, tüzel, lelkesít új köntösben, régi hévvel ez a derék lap is, melynek új hajtása egy szebb jövő reménységét oltja sziveinkbe.

Mikor pedig az új «Népnevelő» szélesebb mederben, a régi nyomokon új korszakot nyit meg, hálásan köszöntjük a lap kiadóját, a Szent-István-Társulatot, hogy nem riadt vissza a tetemes áldozattól, melyet e nagyobb lap kiadása ró rá, és szívből kívánjuk, hogy ez is egy diadalmas, új fegyvere legyen, mellyel a keresztény, nemzeti kultúra fenkölt érdekeit sikerrel megvédi és hiven szolgálja.

A keresztény nevelésről.

Amennyiben igaz az, amit egy német bölcsész (Herder) mond, hogy az ember nevelés által lesz emberré, annyiban igaz az is, hogy az ember nevelés által lesz kereszténnyé; a nevelés és pedig első sorban a házi, a családi s főképp az anyai nevelés az isteni gondviselésnek a rendes útja, mely által bennünk a keresztény igazságok alaptételeit

szívünkbe kiolthatatlanul, elmásíthatatlanul belevési.

Az érények virága annál mélyebb gyökeret ver a gyermek szívébe, s annál inkább dacol a mostoha időjárással, minél korábban lesz elültetve.

A spártaiak, kik gyermekeiket főképp a hadviselésre nevelték, az újszülött fiúgyermeket bölcső helyett pajzsra fektették, s játékszerű dárdát és lándzsát adtak neki, hogy e hadi-

szerekhez minél korábban hozzászokják. Aki arra van hivatva, hogy Krisztus hadseregében szolgáljon, annak is már kisdéd korától fogva a hit pajzsán kell nyugodnia, s az ima fegyvereivel megismerkednie.

Igy fog a gyermek lelkében már korán fölébredni Isten szeretete, az édes Udvözítőhöz való vonzalma. Ez a szeretet teszi majd engedelmessé, kötelességszeretővé, ez tanítja meg arra, hogy bízzék az isteni Gondviselésben. S ép ez az, mire a jelen nemzedéknek oly nagy szüksége van. Mert a mi korunk lázas izgatottsága, az a türelmetlen idegesség, melyen a beteges ambíció, birásvágy és élvezetvágy célja felé tör, s amely minden kitartó, alapos munkát lehetetlenné tesz, ép onnan van, mert az emberek munkájukat úgy végzik, mintha mindent a saját erejükkel érhetnének el, mintha semmi segítőtől nem szorulnának, mintha a siker nem Attól jönne, Aki minden jónak adományozója; s ha aztán az emberek kiszabott céljukat nem érik el, ha minden nem megy egészen úgy, amint ők gondolták és kieszelték, csüggetegen és kétségbeesetten összerogynak, mint a lázas beteg, aki önkivületi állapotában emberfölötti erőt fejtett ki s magához térve, minden erejéből kimerülve tehetetlenül az ágyhoz van szegezve.

Pedig akit minden balsiker így elcsüggeszt, az úgy tesz, mintha csak ő maga tudná megítélni azt, mi válik javára, mintha nem örködnek fölöttünk a mennyei Atyának gondviselő szeretete.

A házinevelés az az alap, melyen az iskola tovább épít. Amilyen az alap, olyannak kell lennie a folytatásnak és betetőzésnek is; hogy az épület szilárd legyen, nem elég csak szilárd alapot vetni, hanem szilárdan kell az egész fölépíteni. S azért a vallásos iránynak kell áthatnia a nevelést minden fokozatában, föl egészen a felsőbb oktatásig.

Mert bizony mi haszna, ha a gyermek otthon gondos, vallásos nevelésben részesült, ha az iskola e vallásosságot benne ápolta és fejlesztette, s ha akkor, midőn ifjúvá fejlődik, midőn benne a szenvedélyek ébredni kezdenek s midőn legnagyobb szüksége van a hit, a vallásos meggyőződés támaszára, ha akkor ezt alóla kirántjuk, ha annyi évnek fáradságos munkáját egy-két hó alatt tönkreteszük, midőn a felsőbb tudomány képviselői a világról úgy beszélnek, mintha önmagától való volna, az emberről, mintha csak testből állana és szabad akarattal nem birna, az államról, mintha önmagának célja volna és semmi Istenről származó örök-törvényt respektálnia nem kellene stb. Valóban mintegy csodaszámba megy, ha az ifjú gyermekkorának hitét, meggyőződését és ártatlanságát el nem veszítene.

Jól tudom, hogy vannak férfiak, kik mindennek dacára megőrizték vallásos meggyőződésüket s aszerint élnek és cselekesznek, köz-

tünk járnak ők, — ha nem is épen sokan — és én kalapot emelek előttük és kezet csókolok édesanyjuknak. Mert valóban jó, gondos és vallásos édesanyjának kellett lennie, ki fiát úgy tudta nevelni, hogy a tudomány mezébe bujt álpróféták nem tudtak benne kárt tenni.

Mióta Krisztus Urunk mondá: Hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni, azóta megváltoztak a gyermeknevelést és oktatást irányító nézetek. Azelőtt ez a fáradságos és hálátlan munka a rabszolgákra volt bízva, de az egyház Krisztus példájának parancsát vevén, a kisdedeket magához hívta, hogy őket vallásossággal az ismeretekre és az ismeretek által vallásosságra ok-tassa.

Igy fejlődtek és virágoztak föl az iskolák, míg az újabb kor az egyház és iskola közt való viszonyt meg nem bolygatta, a leányt el nem idegenítette anyjától. Némely országokban e téren teljes szakadás állott be, így pl. Franciaországban, hol az állami iskolákból minden vallásoktatás ki van zárva, s ehelyett úgynevezett laikus kátét tanítanak, mely így kezdődik: *K.*: Mi az Isten? *F.*: Nem tudom. *K.*: Ki teremtette a világot? *F.*: Nem tudom. *K.*: Mi az ember célja? *F.*: Nem tudom stb.

Ily veszedelem előtt most nem állunk, nálunk a vallásoktatás minden alsó és felső iskolában elő van írva, s ismerek állami és községi tanintézeteket, ahol a vallásos nevelés az igazgatóság és vezetés buzgalma folytán nemcsak a hittanórára szorítkozik. De utóvégre mi azt akarjuk és óhajtjuk, hogy az iskolai nevelés vallásos iránya ne egy embernek, akár miniszternek, akár igazgatónak vagy tanárnak jóakarattól, privát buzgalmától tétessék függővé, hanem iskoláink számára minden időben biztosítva akarjuk látni a vallásos irányt.

Mert nagyon téves az, amit sokan mondanak, a vallásoktatásra ott a hitoktató, a többi tárgyakat úgy adják elő a kath., mint más iskolában, mivelhogy nincs se katolikus természetrajz vagy földrajz, se keresztény fizika. Pedig ilyen igen is van. A hívő keresztény nemcsak a történelem, bölcsészet stb., hanem még az úgynevezett reáliák tanításánál is számos pontot talál, hol tanítványait Isten bölcsességére és gondviselésének előrelátására figyelmeztetheti. Teszem azt, egy példát a keresztény fizikából. A víz olyan test, amely nélkül nem léteztünk, el sem tudjuk gondolni, hogyan volnánk meg víz nélkül, s lám ennek van egy sajátága, amely által minden egyéb testtől különbözik. Minden test annál inkább összehuzódik, minél inkább csökken hőmérséke, a víznél ez nem így van, mert ha 4° C-ra leszállott a hőmérséke, kezd kiterjedni. S ez a körülmény nagyon fontos. Mert így van aztán, hogy a jég, mint a víznél könnyebb, a víz fölületén marad; ha ez nem volna így, ha a jég nehezebb volna, mint a víz és annak fenekére szállana, akkor télen át összes folyóink,

patakjaink, kútjaink fenéig befagynának, ezt a jégtömeget a nyári nap felolvasztani nem tudná, ez annyira lehűtené levegönket, hogy még a budai hegyeket is örökös hó borítaná, szép hazánk s vele együtt egész Európa olyan volna, mint akár Szibéria hómezői, s itt nálunk legfőbb Nansenek járnának. Nem a Teremtő jósága és bölcsessége nyilvánul-e ebben?

És hát mennyi alkalma nyílik a természetrajznál az Isten végtelen bölcsességére rámutatni annak, ki a természet könyvében olvasni tud. Nézzük csak pl. a kis méhecskét, mennyi mindenfélét tanulhatunk tőle, ha van szemünk a látásra, Isten bölcsességéről. Az ő ügyességével és tudományával megszegyeníti a mi büszke tudósainkat. A méhecske sejtjeit oly szakavatottsággal készíti el, mintha csak a legfelsőbb szakiskolákat végezte volna el. Ugy készíti el azokat, hogy célját a legtöbb anyagmegtakarítással és minden helynek a legcélzerűbb kihasználásával elérje.

A méh sejtjeinek építésmódját a legnagyobb tudósok is tanulmányuk tárgyává tették. E sejtek tudvalevőleg hatszögletű hasábot képeznek, melynek fenekét három lejtőre hajlott ferde négyszög képezi. Reaumur, a híres fizikus, azt a feladatot adta föl kora matematikusainak, számítsák ki, milyen hajlással kell az alaplapoknak birniok, hogy a lehető legnagyobb anyagmegtakarítás mellett a legtöbb rendelkezésre alkalmas hely legyen. König hozzáfogott a munkához s tényleg egy nagyon kevéssel eltérő eredményre jutott, mint ahogyan a méhecske ezt a problémát gyakorlatilag megoldotta ($109^{\circ} 26' - 109^{\circ} 28'$ helyett).

Azt gondolhatta volna valaki, hogy a méhecske mégsem egészen jó matematikus. De ime egy véletlen eset kiábrándította a tudós világot. Ez időtájt történt, hogy az angol partokon egy hajó útját tévesztve, egy szirtnek nekimenve, hajótörést szenvedett. A kapitány, aki a legénységgel együtt megmenekült, azt állítja, hogy ő az útírányt egész pontosan kiszámította, s mégsem ért oda, hova a számítás szerint érnie kellett volna. Valami hibának kell lenni a számítás alapjául szolgáló táblázatban, melyet a tudósok logaritmusként neveznek. Utána néztek s csakugyan megtalálták a hibát. S mikor a méhsejt problémáját az így kijavított táblázat szerint kiszámították, azt találták, hogy a méhecske csakugyan a legnagyobb matematikai pontossággal végzi dolgát.

Ime a kis méhecske tudta tehát ezt már évezredek óta, amit az ember sok vesződség után s úgyszólván csak a saját kárán tudott megtanulni.

Ki tanította a méhecskét erre a tudományra? A hitetlen tudós e kérdés mellett elsurran, a n egy új adatot talál, melyet növendékei előtt a teremtés csodáira és a Teremtő véghetetlen bölcsességére utal.

Ez csak egy kis ujjalmutatás akar lenni arra nézve, hogy igenis van katolikus tudomány, van keresztény fizika és természetrajz, s hogy igenis a vallásoktatásnak van, kell lennie helyének a hittanórán kívül is. Miként a vér nemcsak a szívben van, hanem onnan kiindulva áthatja az egész testet, úgy kell a vallásos irányynak áthatnia az egész nevelést, az egész oktatást.

Mert az ember feje nem olyan, mint a szekrény, melynek egyik fiókjába ruhát, a másikba könyvet, a harmadikba papírost stb. tehetünk, úgy hogy ez mind egymástól elválasztva, elkülönítve maradjon; az ember szellemvilágában minden ismeretnek, érzelemnek, vágynak össze kell olvadnia egy harmónikus egésszé; ott nincs egy külön szekrény a vallás, egy külön az erkölcsösség, egy külön a tudomány vagy akár egy külön a történelem, a bölcelet és a fizika stb. számára. Azaz vannak emberek, akiknél ez némiképp — de csakis némiképp — így van, azonban ezek az emberek félszegemberek, a nevelésnek pedig ép az a célja, hogy egész és nem félszegembereket adjon a társadalomnak.

Azért a nevelésnek is egységesnek, összhangzatosnak kell lennie, mely összhangban a valóságosnak kell képeznie az alaphangot.

Giesswein Sándor dr.

A szabadkőművesek munkája.

Március 30-án új napilap indult meg a fővárosban. Címe: *Világ*, s az a bevallott célja, hogy minél több hívót szerezzen a szabadkőműves gondolatoknak s minél több sebet ejtsen azoknak az intézményeknek és annak a világnézetnek becsületén, amely ellen való küzdelmet megalakulásuktól fogva élesztgetik, pár év óta azonban fokozottabb hévvel tüzelik a páholyok. A katolikus egyház, a katolikus vallás és a katolikus intézmények az ő elszánt támadásaik állandó céltáblája s mindazon mozgalmak, melyek vadságukkal, igazságtalanságukkal és cinizmusukkal méltán megbotránkoztatnak minden tisztességes katolikus, anyagi és szellemi istápolásuk jó részét a páholyoktól nyerik. Ezek a páholyok ma valósággal szív-kamarái a kereszténységet és magyarságot gyűlölő és támadó mozgalmak vérkeringésének. Egyesül, találkozik bennük az egyháznak, a mi észjárásunk szerint értelmezett hazafiságnak, becsületnek és erkölcsnek minden ellensége. Valahány tanulatlan demagóg és nagy-szajú képviselő csak rá-rá szokott förmedni a katolikus intézményekre, valahány pizsok tollú újságíró csak hazudozni szokott embereinkről és mozgalmainkról, valahány megkötyagosodott elméjű szociológus, fogyatékos tanultságú «természetudós és filozófus» csak veszélyezteti a józan ész közbiztonságát a különböző Galilei-kör, Giordano Bruno-egylet,

Társadalomtudományi Társaság stb. szabású egyesületekben, valahány romlott vérű, bomlott elméjű és lefogyott becsületérzésű író csak műveli a dekadencia pornograf irodalmát s hirdeti a fajtalanságnak ma már valósággal rendszerbe foglalt elveit — az mind élénk részt vesz a páholyok munkájában.

Az *Alkotmány* hétről-hétre pontos tudósításokat szokott közölni erről a munkáról, ennek a munkának napszámairól és vezéreszméiről s e tudósítások minden olvasó elé plasztikus képet tárnak e szívkararék működésének természetéről és jelentőségéről. A magyar közéletnek valóságos boszorkánykonyhái ezek a páholyok — nemcsak tagjaik személyiségénél, hanem a bennük folyó munkánál fogva is. Évek óta bennük vetettek föl minden olyan gondolatot, melyekkel a szabadgondolkodó, szociáldemokrata, radikális, zsidó demokrata stb. egyesületek, körök, írók és politikusok azután felforgatni és tönkretenni próbálták ezt a szegény országot. Bennük fogamzott meg minden újabb lábrakapott istentelen és hazafiatlan mozgalom csirája: a szekularizáció, a vallási oktatás eltörlése, a katolikus ifjúsági irodalom ellen való küzdelem, a Barkóczy ellen intézett támadások, a katolikus mozgalmak vezéreinek állandó rágalalmazása, a katolikus társadalmi és politikai küzdelmeknek napról-napra a legszemesebb hazugságokkal illetve mind olyan gondolatok és cselekedetek, amelyeknek első hangjait aktákkal igazolhatólag mind a páholyokban ütötték meg. Ha jelképet keresnénk a szabadkőművesség munkájának szimbolizálására, az ókori regében szereplő Pandora-szelencéje kínálkoznék a legtalálóbbnak, mert semmi mással nem lehetne hüebben jellemezni a mozgalmat, mint a bajoknak, betegségnek, nyomorúságnak, testi-lelki elvadásnak ezzel a hatalmas szemléltető erővel realizált forrásával. Csakugyan amennyi métegy, betegség, járvány csak gyöngíti a magyar közélet szellemi erőit, amennyi kétely csak rontja a nemzet hitét és önbizalmát, amennyi elvetemedettség csak ostromolja színházban, irodalomban, társadalmunk úgy sem valami biztos lábon álló erkölcsét, az mind vagy egyenesen a páholyokban fakad, vagy legalább is onnan szerzi erejének, vakmerőségének, önbizalmának anyagát és támaszait.

Minket katolikus paedagogusokat igen közelről és igen érzékenyen érint a szabadkőműves páholyok elvetemedett munkája. Ok hadat izentek mindazoknak az eszméknek, melyeket mi a becsületes, hazafias és vallásos nevelés vezércsillagainak tartunk; ők a rágalmak s a szünni nem akaró támadások sarával mocskolják be mindazokat, akiket mi vezéreinknek tisztelünk; a mi nekünk szentség, az nekik ostoba babona s amitől mi óvakodunk, az nekik a testi-lelki jólét ideálja. Iskoláinkat el akarják venni; nevelési módszerünket meg

akarják semmisíteni; elveinket ki akarják pusztítani a magyar közéletből; hitünket az istentelenek, hazánkat a nemzetköziesek s a haszon mértéke szerint a világ minden pontján otthon levő élősdiek zsákmányává akarják tenni. S ha a magyar katolikus társadalom nem áll érelyesen a talpán, nem fognak az akaratnál maradni; elszánt akaratuk eljuttatja őket a sikerekhez, az eredményekhez is. Szedelődzködünk tehát össze; lökjünk félre minden kishitiséget, bizalmatlanságot és visszavonást. Iskolai munkánkban és közéleti szereplésünkben vessük bele magunkat lelkesedésünk és képességeink minden energiájával a katolikus elvek paedagógiai, társadalmi és politikai szolgálatába. Ha nem lesz ehhez erőnk és bátorságunk, akkor megérdemeljük a bukást, a szégyenletes kudarcokat, ha azonban talpra tudunk állni s hozzánk méltó munkára erős lélekkel, megfeszített akaratral egyesülni tudunk, akkor a szabadkőműves napilap nagy zajjal hirdetett megindulása a jövő évtizedek történetírásában nem a katolikus-ellenes irány újabb térfoglalásának, hanem a katolikus társadalom olyan provokálásának fogja kezdetét jelenteni, amelynek árát nagyon megadták a provokálók, amelyek észre térített, munkára tüzelt s jelentős diadalokhoz segített bennünket.

Görcsöni Dénes

Magyar tanügyi lapok szemléje.

(ys) Olvasóinknak vélünk jó szolgálatot tenni, amikor e rovat megnyitásával ismertetjük azokat a tanítás-neveléssel foglalkozó magyar lapokat, amelyekkel összekötésben vagyunk s hozzánk állandóan beküldetnek. Tárgyilagos szemlélt tartunk fölöttük s az arra érdemes jelentősebb dolgokra ráirányítjuk az olvasó figyelmét is.

Célunk ezzel a magyar tanítói és tanügyi mozgalmak időnkint való regisztrálása, hogy az iskolát és a tanítót érintő minden eseményről rövid értesítést adhassunk.

Az alábbiakban bemutatjuk mindazon magyar tanügyi lapokat, amelyek eddigelé hozzánk beküldettek.

Katolikus Iskola. A pécségyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye. Népoktatási havi közlöny. Előfizetési ára 2 korona. Felelős szerkesztő: *Körödy Miklós.* Kiadja a «Pécségyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület». (Pécs.)

A 3-ik szám az új miniszter, gróf *Zichy János* beközöntőjével foglalkozik, érdeme szerint méltatván s egyben jogos reményeket fűz a miniszter jövőre működéséhez. *Pártos Zs.* esperes-tanfelügyelő *A farsangvégi iskola-szünet* hatósági beszüntetését sürgeti. A hivatalos rész közli a püspöki rendeleteket.

Népiszkolai Tanügy. Kath. neveléstügyi lap. Megjelenik minden szombaton. Előfizetési ár egy évre 8 korona. Szerkeszti *Révó Lajos.* (Eger.) Ezen legrégibb katolikus tanügyi lapunknak (XXXVII-ik évfolyam) elévülhetlen érdemei vannak a kath. tanügy fölvirágoztatása körül. Jelesen van szerkesztve.

A 11-ik számban *Dutkay Lajos* ír *A kántortanítók választásáról* megszívlelésre érdemes dolgokat.

A 12-ik szám közli az egrí bitoros-érsek rendeletét, mely szerint a magyar nemzeti zászlót minden kath. iskolának be kell szerezni és ünnepek alkalmával használatba venni.

Tanügyi Értesítő. A veszprémmegyházmegyei római kath. tanítóegyesület hivatalos lapja. Megjelenik minden hónap 15-én. Előfizetési ára nem tagoknak 3 korona. Szerkesztő: *Gubicza Lajos*. (Veszprém.)

Az 1-ső szám a pályadíjas pedagógiai dolgozatok közlését kezdi.

A 2-ik számban a kath. iskolák védelméről ír, körültekintéssel. Foglalkozik az új rajztanítással s az énektanítás különböző módjaival.

A 3-ik szám az *Egyenlőség*-ről cikkezik s több pedagógiai tanulmányt közöl.

Az *iskola.* A Komárommegyei Általános Tanítóegyesület közlönye. Havonként jelenik meg évi 3 koronáért. Felelős szerkesztő: *Tuba Károly*. (Komárom.)

3-ik számában a «Magyar kultúra»-t illusztrálja statisztikai adatokkal s egy cikkben «Az országos tanítók szövetsége» mellett kardoskodik.

Család és Iskola. Nevelés-oktatásügyi szakközlöny. Az erdélyrészi tanítóegyesület szövetségének hivatalos lapja. Havonként kétszer jelenik meg, 6 korona az évi előfizetési díj. Felelős szerkesztő: *Sólyom János*. XXXVI-ik évfolyam. (Kolozsvár.)

A 6-ik szám folytatja az előbbeni számban megkezdett tartalmú pedagógiai tanulmányokat.

Hevesmegyei Tanügy. Hevesmegye kir. tanfelügyelőségének s a Hevesmegyei Áll. Tanítóegyesület hivatalos lapja. Minden hó 15-én jelenik meg; előfizetési ára egész évre 3 kor. Szerkesztő: *Kolacskovszky János*. XV. évfolyam. (Eger.)

«Az iskolai testi fenyítés és a könnyű testi sértés vétsége» címmel pedagógiai jogi értekezést írt *Csomor Béla* a 3-ik számban. A lap többi része hivatalos.

Hivatalos Értesítő. A «Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának» közlönye. Az első számot *Simon Lajos* szerkesztette, aki programot ad a most alakult *Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége* jövőendő működéséről. (Budapest.)

Kisdednevelés. Szülők, kisdednevelők és a nevelésügy barátai számára. Kiadja a «Kisdednevelők Országos Egyesülete». Előfizetési ára egész évre 8 K. Felelős szerkesztő: *Stepanko Albert*. (Budapest.)

E jelesen szerkesztett s kizárólagosan az óvodák ügyeivel foglalkozó szaklap a magyar óvónők nélkülözhetetlen organuma. Kéthetenként jelenik meg s bő terjedelmével alkalmat nyújt a hasznos tudnivalók közzétételére. A 6-ik számban *A kisdednevelés napirenden levő kérdései* cikke sok anyagot ad az aktuális kérdések megvitatására.

Magyar Paedagogia. Havi folyóirat. Szerkesztő dr. *Weszeley Ödön*. Előfizetési ára egy évre 10 kor. (Budapest.)

Ez a XIX-ik évfolyamát élő folyóirat tartalmú komolyságával és kiváló tudással megírt dolgozataival a pedagógiával foglalkozóknak igen ajánlható. 2-ik számában több kisebb közleményen kívül dr. *Fináczy Ernő*: «Az iskola feladata az erkölcsi nevelésben» címen közli a Magyar Paedagogiai Társaság közgyűlésén tartott elnöki megnyitóját és *Bihari Ferenc* ír tanulmányt «Az elemi- és középiskola kapcsolatához» címmel.

A 3-ik számban *Imre Sándor* méltatja *Gurlitt L.* neveléstanát.

Magyar Tanítójelölt. Óvó-, tanítónő- és tanítójelöltek lapja. Havi folyóirat. Előfizetési ár egész évre 6 korona. Szerkesztő: *Dudinszky István*. Megjelenik Ungvárt.

A 6-ik szám közleményei közül megemlíthető «A képzőintézetek ifjúságának önművelése» című tanulmány.

Nemzeti Iskola. Politikai tanügyi lap. Hetenként jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 12 korona. Felelős szerkesztő: *Bartha Pál*. XVII. évfolyam. (Budapest.)

Állandóan a napirenden levő kérdésekkel foglalkozik.

Népművelés. Heti folyóirat, két ívnyi terjedelemben. Egész évi díja 20 korona. Szerkesztők: *Bárczy István* és *Wildner Ödön*. Főmunkatárs *Weszeley Ödön*. (Budapest.)

Kár, hogy ez a magas színvonalon álló és előkelő megjelenésű újság drága volta miatt a szegényebb tanítóság által nehezen szerezhető meg. Tartalmas és általános érdekű közleményei megérdemelnék a legszélesebb körben való elterjedést. A 10-ik számban leköti érdeklődésünket *Rácz Gyula*: «A magyar népoktatás szociológiai világításban» című cikkével; a 11-ik számban pedig «Iskola és élethivatás» címen *Várnai Sándor* ír figyelemre érdemes dolgokat. A 12-ik szám igen tartalmas s különös figyelmet érdemel *Ozoray Frigyes* rövid tanulmánya «Az iskola és a társadalmi élet kapcsolata» címen.

Népnevelési Közöly. A Biharmegyei Népnevelési Egyesület és a kir. tanfelügyelőség hivatalos lapja. Egész évre 4 K. Szerkesztő: *Bodnár János*. XXVI-ik évfolyam. (Nagyvárad.)

A 14-ik szám a *Gyermekvédelem*-ről kiadott miniszteri rendeletet közli. Ugyane számban a *Magyar Tanítók Országos Szövetségéről* ír *Szabó Lajos* ret. tanítóegyesületi elnök, amire a szerkesztő a következő reflexiót fűzi: «Készséggel adtuk helyet ennek a fölfogásnak is; de tekintve, hogy a Szövetséget nemcsak szóval, hanem pénzzel is meglehetősen támogatni kell (nekünk pl. 225 K-val évenként), meg kell gondolnunk, hogy mit is támogatunk mi ilyen hathatósan? Vajjon a Szövetség a mai keretben megérdemli-e ezt a támogatást? Aki elolvassa az alapszabályait, kénytelen beismerni, hogy *biz az nem érdemli meg*, mert alig valamivel különbözik a megyei tanítóegyesületek működésétől, amelyeknek pedig, mint az köztudomású, semmiféle intézkedési terük és végrehajtó hatalmuk nincs.» A szerkesztő sok fölfogásában osztozunk mi is. Legyen ez válaszuk *Dobó Sándornak* is, aki a már megalakult Országos Szövetség alakuló ülésén azt indítványozta, hogy: «a vezetőség *puhatolódzék* (!) abban az irányban, hogy a katolikus tanítóegyesületek, amelyek a Szövetségtől távol tartották magukat, nincsenek-e valamilyen *erkölcsi presszió* (!) hatása alatt, aminek következtében nem léphetnek be a Szövetségbe». Ejnye, ejnye *Dobó úr*, hát ennyire kiskoriútnak véli a katolikus tanítókat? Ilyen keringőre hívással reméli a kath. tanítóságot az Országos Szövetségbe tömöríteni? Ez nem annak az útja! A katolikus tanítóság igen is távol maradt, mert a Szövetség alapszabályait nem ismerte, nem küldötték meg senkinek s látatlanba belemenni — igen helyesen — óvakodott. Ez az igazság! A lekicsinyelni akaró gyanúsítást egyszerűen visszautasítjuk.

Népoktatás. Tanügyi szaklap, a baranyavármegyei kir. tanfelügyelőség hivatalos lapja. Egész évre 3 K. Szerkeszti *Mátyus István*, pécsi közs. tanító. (Pécs.)

Első számában dr. *Angyal Pál* kiváló értekezése érdemel figyelmet *A tanító feladatai a büntető novella körül* címen, mely aktuális témával tanítóságunknak elkerülhetlenül foglalkozni kívánatos, sőt szükséges.

Rajzoktatás. Havonként jelenik meg. Ára egy évre 6 korona. Szerkeszti *Kende István*. XIII-ik évfolyam. (Budapest.)

Mint szaklap kiváló jó szolgálatára van az iskolának.

Tornaügy. Testgyakorlati szakközlöny. Kétszer jelenik meg havonként. Előfizetési díj 6 korona. Szerkeszti *Újhelyi Sándor*. XXVII. évfolyam. (Budapest.)

A 14-ik számban «A testnevelés erkölcsi értéke» címen értekezik *Bohn Ferenc*. A lap szakkérdésekkel foglalkozik.

SZEMLE.

A hálás tanítvány. A napsugaras, kékegű, rózsaszínfelhős, virágillatos és madárdalos, mosolygó mesevilág tűnt egy pillanatra elénk ebben a szürke, rideg, prózai életben, mikor a lapok hirdását olvastuk a tanítvány hálájáról. Hálás tanítvány! Hát akad még manapság ilyen is? Nem vészett ki még egészen az a régi jó patriarkális erkölcs, amely a szeretet és megbecsülés glóriájával vette körül a «mester» atyai alakját? Bizony, szinte csodálatosnak látszik előttünk, ha egy-egy tanítvány hálás elismerésének jeleire bukkanunk, annyira megszoktuk már azt az állapotot, hogy a tanító munkáját érdeme szerint senki sem méltányolja, jutalmát csakis öntudatában találhatja. Hogyisne örülnénk hát, értesülve az új kultuszminiszter első tényéről: agg professzorához küldött hálás és szeretetteljes köszönetéről. Gróf Zichy János egy csapásra meghódította a tanítóságot, ez a program többet mond nekünk, mint ami szavakba foglalható. Mire magyarázzuk e régóta szokatlanná vált örvendős jelenséget? A multak átvetődő sugarának vagy a közel jövő hajnali derengésének?...

A tanítónők ellen. Nem is olyan sok évvel ezelőtt szerte a kulturvilágon a tanítónőkről csakis dicsérőt lehetett hallani — még pedig a tanítók rovására. Divat dolga volt a túlságos magasztalás, mint ahogy újabban divattá kezd válni igaztalan lekicsinyítésük is. Most Francis Sándor, Amerika egyik legjelentékenyebb nemzetgazdász írt cikket egy tudományos folyóiratban, amelyben azon panaszkodik, hogy Amerika ifjúsága a teljes lelki és testi elpuhulás felé halad. Szerinte máris ott tart Amerika, hogy a legújabb férfi-generáció lélekre csupa férfiruhában járó nő. Francis ezt a megdöbbentő elnöiesedést a túlsúlyra vergődött női tanerőknek tulajdonítja. Kimutatást közöl, hogy ezidőszent Amerikában 109,179 férfi-tanító van alkalmazásban, tanítónő azonban 356,884, tehát több mint kétszerannyi. Francis azt ajánlja, hogy az ifjúság nevelését a legsürgősebben férfiakra bizzák, különben az állam létalapjai vannak veszélyeztetve az elpuhító, ellasszonyosító női nevelés révén. A mi föltagásunk lényegesen különbözik az amerikai tudósétól. A nőt a férfival teljesen egyenértékű nevelőerőnek tartjuk.

A nőt a férfinál érzelmesebb, szeretőbb egyénisége kiválóan a gyermekek nevelésére predesztinálja. Az egészen zsenge fiúgyermek nevelésére alkalmasabb a nő, míg a nagyobbkorúak nevelése már a férfiak erőteljesebb egyéniségét kívánja. Bűn volna a tanítónőt teljesen kiszorítani a fiúiskolából, mert vele a férfi-tanítók által semmiképp sem pótolható nevelő tulajdonságok is száműzetnének.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Walter püspök imakönyve. Nincs Mária-szeretőbb népe a világnak a magyarnál. A Boldogszony kultusza a kereszténységgel egyidős nemzetünkben s a magyarok Patronájának mélyeseg tisztelőt nemhogy kiirtani, de még csak meggyöngíteni sem bírták az újabb idők hitellenes áramlatai. A magyar hűséges ragaszkodással viseltetett a multban Nagyasszonya iránt s hogy hagyományos érzelmi épen nem csökkentek, sőt régi erejük teljében virulnak ma is, erre fényes bizonyosság dr. *Walter Gyula* püspöknek immár *nyolcadik kiadásban* megjelent «*Üdvözlégy Mária*» című imádságos könyve. A főképen a Boldogságos Szűz tiszteletére szánt emez imakönyv gyöngye a magyar katolikus vallásos irodalomnak s kitünően alkalmas a Mária-kultusz elterjesztésére és ápolására. Széleskörű tájékoztatást nyújt a Mária-tiszteletnek fejlődéséről és mai állapotáról. Közli a szokásos ájtatosságokat. Megismerteti a Mária-társulatokkal. Fölsorolja a nevesebb hazai és külföldi Mária-kegyhelyeket, elétárva röviden azok történetét és irodalmát is. Tömöntelen szebbnélzebb, a gyermeki szeretet melegségét buzogiató, javarészenben ősrégi imádságot és éneket találunk e könyvben, melynek bőséges tartalmát lehetetlenség e helyen részletesebben ismertetnünk. Tartalmához teljesen méltó a kiállítás is. Finom breviáriumpapíron, éles és tiszta betűkkel nyomott. A hatodfélszáz lapos, vászonkötésű, címképes, dúsan és izlésesen aranyozott elegáns alakú könyvecskének ára 2 korona 40 fillér. Különféle bőrkötésekben is kapható.

Virradat. Humoros elbeszélések. Irtó: Jurassa Endre füzesabonyi tanító. Tíz vidám elbeszélés teszi tárgyát e kötetnek, melyet írója nemcsak ügyes és rátermett tollal, de jókedvű üde lélekkel írt meg. Szerzőnek legfeljebb csak azt a jó tanácsot adhatnánk, hogy igyekezzék szavainak zuhogó áradatát mérsékelni. Ha könyve 180 oldal helyett nem tenne ki többet 100 oldalnál, értékben csak nyerne azáltal s meg vagyunk győződve, hogy szerző legügyesebb dolgait akkor fogja írni, ha megtanul szavaival takarékoskodni. A könyv ára 3 kor. s az egri érseki liceum igen tetszetősen állította ki.

Az e rovatban ismertetett könyvek megszereshetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.

HIREK.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-u. 28. a.) a legutóbbi kimutatásunk óta a következő adományok érkeztek be: Bucsek István prelátnak-kanonok (Vác) 25 kor. Végh Kálmán Mátyás plébános (Ároktő) 3 kor., Firany József (Palemp) 3 kor., Gubicza

István plébános (Biharpüspöki) 1 kor., Truha Lajos (Biharpüspöki) 1 kor., Kapás Arnold (Füle) 2 kor., Weber János plébános (Nagyloc) 3 kor., Vohland József, íróesperes (Nemetpróna) 2 kor., Ország Sándor és fia (Rákospalota) 5 kor., Nemeth Sándor tb. kanonok, plébános (Battonya) 3 kor., Pozsár Endre, Kalivoda Dezső, Wild Margit (Szentlőrinc-káta) 1—1 kor., Concha Győző udv. tanácsos (Budapest) 25 kor., Jozif László esperes, Jozif Vencel ny. tanító (Kéhelő) 1—1 kor., dr. Mihalek János (Radócs) 1 kor., Jaross Károly plébános (Barsüß) 2 kor., dr. Reindl Román plébános (Szete) 1 kor., Czeizel Ignác plébános (Turzsina) 1 kor., Duday János plébános (Tökésujfalu) 1 kor., dr. Koperniczky Ferenc (Esztergom) 3 kor., báró Ambrózy Teréz (Vasszécsény) 1 kor., Szép Lajos (Cs. Kürth) 1 kor., Nagy Antal, plébános (Sajóvárkony) 3 kor., Rozsnyai Rezső plébános (Felsőtszáz) 3 kor., Kositzky Lajos plébános (Buják) 1 kor., Dobler János (Eberhard) 1 kor., Bieleczky Jusztin plébános (Leizette) 3 kor., Plébánia hivatal (Szomor) 3 kor., Váczy Ambrus tisztartó, Fekete Rezső tanító (Bajes) 1—1 kor., Mészáros Lajos intéző (Perbete) 1 kor., Virsik János plébános (Jakabfalva) 3 kor., Felsmann József (Budapest) 1 kor., Csicsay Alajos plébános (Bikács) 3 kor., Marton István esperes (Nagycsoknya) 3 kor., Diirich István plébános (Pomáz) 3 kor., Szalay Károly (Peterre) 3 kor. és Reibel Mihály theologus gyűjtése (Temesvár) 5 kor. 10 fillér. Alapszabályok, taggyűjtéssel vagy más felvilágosítással szívesen szolgál a központi iroda.

A Katholikus Iskolaegyesület működése. A Katholikus Iskolaegyesület dr. Giesswein Sándor elnöke alatt tartott ülésén örömmel vette tudomásul, hogy iskolaügyünk iránt fokozódik az érdeklődés. Új alapító tagok lettek 400 koronával: ögróf Pallavicini Edéné, a pécsi székeskáptalan és dr. Belopoticzky Kálmán tabori püspök. Az ügyvezető igazgatóság több segélykérvényt intézett el kedvezően, azonkívül elhatározta, hogy képviselővel a római szent Szilveszter-ünnepén egy kiváló katolikus tanítót biz meg, kinek költségeit fedezni fogja, valamint két tanítónak 100—100 koronával való jutalmazását is kimondotta. Alapszabályokkal, taggyűjtéssel vagy más felvilágosítással szívesen szolgál a központi iroda. (Budapest, VIII. ker., Szentkirály-u. 28 a.)

TÁJÉKOZTATÓ.

Ki állítja ki a bizonyítványt? Mire kötelez a díjvel? (K. L.) 1. A bizonyítványt az illető osztály tanítója állítja ki, csak 5-osztályozható. Aláírja az iskolaszéki elnök igazgató és az osztálytanító. A kiállítás díja a tanítót illeti. 2. Köteles helyettesíteni. 3. A díjlevélben ki van kötve, hogy a hittant tanítani köteles, tehát külön díjazást nem igényelhet. Hogy az említett községben hitoktatásban nem részesülnek a tanulók, az bizony elég szomorú állapot. — **Meddig tart a tankötelezettség?** (L. L.) Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. I. §-a azt mondja, hogy 12 éves korának betöltése után a mindennapi iskolát köteles látogatni. A törvény ezen szavait az 1878. III. 317.280. sz. rendeletek magyarázzák és ennek értelmében a 12 év betöltése után a tanévét befejezni köteles. — **Ieszállítható-e a fizetés?** (G. J.) A korpótlékokat kérelmezheti, de a megállapított fizetés le nem szállítható. — **Mikor állítható a község iskolát?** (H. J.) A más vallású tanulók abba az iskolába kötelesek járni, amilyen iskola van. Vedjék hitvallásos iskolájukat. A község csak akkor

kötelezhető közös iskola fölállítására, hogyha a községben a meglévő iskola nem elegendő a tankötelesek befogadására és így 30 tanköteles iskola nélkül marad. — **Özvegyi félév jövedelme.** (B. G.) 1. Az özvegy egy fél-évig elhunyt férje után összes járandóságait elvezi. A kérdés csak az, hogy utólagosan avagy előlegesen utalványozták-e ki a 6 öl fát. Ha utólagosan kapta ezen járandóságát, akkor 1909. évben részére esedékes volt öt öl. Az özvegyi félévre három öl. De mert a hat ölet átvette, még két öl esedékes volna ez évben. 2. Az évi bérletnek félévi esedékes hányadát kötelesek kifizetni. — **A fentartó kötelességei.** (K. A.) A kert csak kerítéssel nevezhető kertnek. A törvény nem írja elő, hogy a kerítést ki köteles felállítani. Mindenesetre az iskola-fentartó. — **Az iskolai adóról.** (M. L.) 1. A helyben birtokos, de más községben lakó hitfelekezeti tagokra az iskolai adó kivethető, ezt kötelesek fizetni az 1886. évi 26.456. sz. min. rendelet értelmében. 2. Igen, a kivett adót mindenkor fizetni kötelesek, ez 5%-nál magasabb is lehet 1889. évi 26.756. számú miniszteri rendelet értelmében. — **Nyugdíjigény helyesbítése.** (B. B. Mór.) Azt írja, hogy III-ik korpótlékokat a miniszterium még 1908. évben kiutalta, de ez még, dacára többszöri kérésének, ma sincs betudva a nyugdíjába. Sürgetéseire a kir. tanfelügyelőség azt feleli, hogy „jönni fog”. Azt tanácsoljuk saját érdekében, sűrűsége meg ügyének elintézését a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézett kérvénnyel. — **A tanítófizetés biztosítása.** (B. Fertőszeregy.) Az 1907. évi XXVII. t.-c. 2. és 3. §-ba előírt járandóságukat a fenntartók 1910. és június hó 30-ig kötelesek megadni, avagy ez év szept. 30-ig államsegélyért folyamodhatnak. — **Hitközségi iskolaadó.** (Galgornak.) 1. A hitfelekezeti iskolai adót minden hitfelekezeti tag fizetni köteles. Nem fizetnek a tényleges szolgálatban álló katonák. 2. A helyben birtokos tag, hogyha nem is lakik a községben, fizetni köteles. 3. Nem. 4. A más vallásúak is fizetnek, akiknek tanköteles gyermekük van és a községben más jellegű iskola nincs.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

1. Lapunk szerkesztősége kéri a hazai kath. tanítóegyesületek és körök mélyen tisztelt elnökségeit, hogy a gyűlésekre szóló meghívókat a Népevelőhöz beküldeni sziveskedjenek, hogy e gyűléseken esetleg képviselhetessük magunkat.

2. A kath. tanintézetek főtiszt. hatóságait és az egyesületek vezetőségeit tisztelettel kérjük, hogy hivatalos értesítéseiket közlés céljából beküldeni sziveskedjenek.

B. Miután 52 tanköteles után szedik be a járulékokat azt teljes összegében beszolgáltatni kötelesek. — **Népevelő.** Forduljon felvilágosításért a kerület faiskolai felügyelőjéhez, avagy közvetlenül az orsz. méhészeti felügyelőséghez, m. kir. Földmívelésügyi Miniszterium, Budapest, VI., Országbáztér. — **B. L.** Kéziratokat mi sem küldünk vissza, erre nem vállalkozhatunk. — **T. G.** Beérkezett. — **G. F.** Forduljon megrendelésével a Szent-István-Társulat könyvkiadó-hivatalához, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — **B. A.** Betegsége miatt kérelmezze nyugdíjaztatását. Orvosi bizonyítványt mellékeljen. — **H. F.** Köszönet. — **K. A., A. S., P. G., S. I., V. E., T. L.** Levélben feleltünk. — **Sch. I.** Ügyét megsürgetjük. — **G. A.** Elintéztük. — **G. M.** Forduljon az illetékes egyházi főtanfelügyelőséghez kérelemmel. A rendeletet az egyházi főhatóság adja ki. Az új rendtartási szabályzat erről is egységesen intézkedni fog.

Tartalom. Zichy Gyula gróf: Új köntösben — a régi elvekért. — Giesswein Sándor dr.: A keresztény nevelésről. — Görsöni Dénes: A szabadkőművesek munkája. — (y s.) Magyar tanügyi lapok szemléje. — Szemle: A hálas tanítvány. A tanítónok ellen. — Irodalom, művészet. — Hírek. — Tájékoztató. — A szerkesztőség üzenetei.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek dija **előre** lefizetett.

Esztergomi érseki megye.

Tanító vagy tanítónő kerestetik Pozsony-Dícsőzre, április–május hónapokra. Fizetés havi 66 kor. és egy butorozott szoba. *Kisfaludy Vince* esperes. 330 1–1

A **vámosfalui** róm. kath. iskolához hirdett pályázati határidő *április 14-ére* halasztatik, azzal, hogy az államségély nem 148 kor., hanem 348 korona. 334 1–2

Egri érseki megye.

Görögszállási gazdaságban tanyára, községi jellegű iskolához nőtlen tanító kerestetik, egyszobás lakás, teljes ellátás, 400 kor. pénzfizetés, 60 kor. mosásra, cséplés alatt külön díjazásban részesül. zenét értők előnyben részesülnek. *Pap Sándor*, uradalmi kasznár. 327 1–1

Kassai egyházmegye.

A **visnyoi** róm. kath. iskola tanítónői állásra pályázatot hirdet törvényes fizetéssel. Pályázatok alulírottához *ápr. 5-ig* beadandók. Személyes megjelenés nem kívánatik. *Gády János* plébános, elnök. *Gálszecs.* 336 1–1

Nyitrai püspöki megye.

A **báni** róm. kath. kántori állásra pályázat hirdettek. Jövedelem: 1. Kézpénzben a várostól 600 K. 2. Különléte forrásból és címeken 800 K. 3. Háromszobás lakás a hozzátartozó melléképületekkel és kert hasznélvezete. Okleveles kántortanítók, kik a magyar és tót nyelvet bírják s úgy az egyházi zenében és énekben kellő jártassággal rendelkeznek, működési és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket a községi előjáróshoz *ápr. hó 28-ig* küldjék be, amely napon a választás megejtetik és a pályázók ugyanakkor a kántori teendőikben való jártasságukat kötelesek bemutatni. Bán (Trencsén...), *Kapsz János* esperes-plébános. 338 1–1

Pécsi egyházmegye.

A **dunaszekcsői** róm. kath. Iskolaszék iskolájána megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: a hitközség pénztárából évi 600 kor. és a törvényes lakásbér és kertilletmény; államségély címén 400 kor. Kötelessége a kijelölt osztályt vezetni, az ismétlősöket kartársaival felváltva tanítani, a kántoriakban segédkezni. Választás *április 10-én*. Az állás azonnal elfoglalandó s azt a püspöki rendelet értelmében évközben csak kántortanítónóvá való megválasztása esetén hagyhatja el. Kántori oklevél szükséges, személyes megjelenés kívánatos. *Szandtner Antal* esp-plébános, iskolaszéki elnök. 315 2–2

A **dunakömlödi** (Tolna m., postahely) róm. kath. kántortanítói állás betöltésre kerül. Javadalmazása természetbeni lakás, mellékhelyiségekkel és kerttel, 2/4 telek hasznélvezete és földmunkaváltság, stólapénz és párber, termények és egyéb illetményekben az 1893. évi javadalmi jegyzőkönyv szerint 2489 kor. 50 fillér, melyből 140 kor. tisztán kántori stóla és egyéb levonások után maradt nyugdíjalapul szolgáló szétválaszthatatlan kántortanítói fizetés 1989 kor. 50 fillér. Kötelezettségei részletesen a díjlevélben vannak megállapítva. Tannyelv magyar. Templomi nyelv német. A német nyelvnek szó és írásban való tökéletes bírása kötelező. Pályázati határidő

ápril 18-ig bezárólag. Választás *ápril 25-én*. Énekpróbák ápril 4., 10., 17., 24-én. Képesítő bizonyítvány csak eredetiben, vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban fogadtatik el. Az állás május 1-én elfoglalandó. Kellőleg felszerelt pályázati kérvények az iskolaszék elnökéhez küldendők. 331 1–1

Rozsnyói püspöki megye.

Gácson elhalálozás folytán megüresedett községi óvónői állásra pályázat hirdettek. Fizetés 720 kor., 6 méter tűzifa, szabadlakás, mely áll két szobából, melléképülettel, kerttel. Kellően felszerelt kérvények *ápr. 15-ig* alulírott óvodafelügyelő-bizottság elnökéhez címezve Gácsfalvára (posta: Gács) küldendők. *Mressi Zsigmond* prépost-plébános. 333 1–1

Székesiehérvári egyházmegye.

A **kislángi** róm. kath. iskolaszék ideiglenes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: a hitközségtől 1220 korona, lakás; 20 kor. kertilletmény és a stóla. Tartozik egy tanteremben tanítani, a szertartásokat végezni vasár- és ünnepnapokon és az egyház által előírt időben; az ismétlősöket felváltva tanítani. A kántori állás rövid időn belül szervezve lesz, ha a nép és előjárói tetszését megnyeri, kilátása lehet, hogy véglegesen is megválasztják. Folyamodványait *ápril 9-ig Schmall György* k. plébánoshoz Kisláng (Fejér m.) küldjék. 332 1–1

Szepesi püspöki megye.

A **kolinfalvai** róm. kath. kántortanítói állomásra *április hó 12-ikére* pályázat hirdettek. Az állomás jövedelme: 1. Tanítói: 1. Kézpénz a hitközségtől 153 kor. 2. A szepesolaszi-i róm. kath. plébániától 50 korona. 3. A telkes gazdáktól 40 kor. 80 fillér. 4. A szellérektől 24 kor. 80 fillér. Az iskolai alap kamataiból 17 kor. 28 fillér. 5. Tandij címén 9 korona 07 fillér. 6. Tüzelőfa házhoz szállítva 72 kor. 7. Segély az államtól. 8. Szabad lakás. II. Kántori: 1. 4.920 négyszög hold szántóföld hasznélvezete 14 korona 74 fillér. 2. Legelő 24 kor. értékben. 3. 6 pozs. mérő rozs 36 kor. 63/4 pozs. mérő árpa 32 kor. 4. Stóla, Colleda, Offera 30 kor. Összesen 1000 kor. A tanító köteles a hittant és biblia történelmet is tanítani, amiért is okvetlenül a tót nyelv ismeretével kell bírnia. Pályázók szabályszerűen felszerelt, t. i. oklevéllel és keresztlevéllel, honossági, működési és erkölcsi bizonylattal, nemkülönben nőtlen vagy házasságotukat igazoló lelkeszi bizonylattal ellátott és a kolinfalvai róm. kath. iskolaszékre címzett kérvényeiket főt. *Laczkó József* alesperes, kerületi tantelügyelőhöz, zsigrai plébánoshoz adják be a fent jelzett hatánapot megelőző napig. Dr. *Vaidovszky János* szepesolaszi-i esp.-plébános. 322 2–3

Szombathelyi egyházmegye.

A **Borosnyánkő** (Vas m.) róm. kath. iskolaszéke a kántortanítói állásra *április 9-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: jó lakás mellékhelyiségekkel és 289 m² konyhakerttel. Terményekben 174 kor. 14 fillér, stóla és kézpénz államségéllyel 960 kor. Fiökközségbe temetésekre jár. Tanterem fűtésére 2 öl tűzifa. Ha a harangozást és köznapi sekrestyei teendőket a választandó nem vállalja, fönti javadalomból 140 korona esedik köteles-

segek a díjleveiben. Kántori nyelv német. Szabályszerű kérvények a róm. kath. iskolaszék címére kéretnek. Választás ápril 10-én. Az állás választás után azonnal elfoglalando. *Róm. kath. iskolaszék.* 319 2-2

A *pinköci* róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme 1400 korona. A kántoriak miatt szükséges tudnia horvátul. Választás *április 7-én.* Kellően felszerelt kérvények az iskolaszék címére küldendők, p. Püsztaszentmihály (Vas m.). 325 2-2

A *taplantai* róm. kath. iskolánál üresedésben levő osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: bútorozott szobából álló lakás, 600 kor. a hitközségtől, 400 kor. államszegély és 20 kor. kertilletmény. Az állás azonnal elfoglalando. Csak női tanítók pályázhatnak. Kellően felszerelt kérvények *ápril 10-ig* az iskolaszéki elnökséghez küldendők. *Taplanta (Vas m.)*, posta helyben. 329 1-1

Horvátfalu község róm. kath. iskolaszéke a tanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem díjleveli szerint 1000 korona, kert helyett 20 korona; nyelv német-magyar. Csinos lakás: két szoba, konyha; állás azonnal elfoglalando. Kérvény küldendő plébániahivatalnak *Badafalva (Vas m.)*, posta: *Nagyfalu.* 337 1-1

Róm. kath. erőteljes baritonhangú segédkántort keres. Fizetése: havi 30 kor. és ellátás. Agymeműt, mosást nem adók. *Kürtör József* Szentesen. 328 1-1

Keresek 1. tanévre helyettesítésre róm. kath. tanítót. Fizetése megállapodás szerint. *Veszélovszky István* Heves-Visonta, u. p. *Abasar.* 335 1-1

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Többeknek Pályázati hírdetések csakis a díj *előre* beérkezése esetén közölhetnek, mint az a lap fején is látható.

Érdeklődő. A «Népnevelő»-t mindig az iskola címére küldjük. Névre csakis előfizetőknek megy.

R. K. A kívánt lapszámot sajnálatunkra ingyen nem küldhetjük meg. Egyébként is kérjük a «Népnevelő» minden számát gondosan megőrizni, mert egyes számokat csak a lap fején látható összegért küldünk meg.

VIZSGALAPOK

Horovitz Adolfnál Nagyszombatban

A legismertebb magyar, egyvonalas és német vonalozású vizsgáló. 100 drba K 1-25, címlap ingyen! Postadíj 4 dr-ig (125 dr) 30 fill., postacímrag (700 drb-ig) 72 fill. 318-2-3

Aki még nem ismeri a Horovitz Adolfnál Nagyszombatban megjelent

AZ ÚJ RAJZFÜZETEKET,

hozzasson azonnal mutatványsorozatot. Természeti és használati tárgyak ábráiból fokozatos tanmenet szerinti tervezet. *Nagy József.* 12 szám ára 10 fillér, tanítóké 7 fillér. Mutatványsorozat a hozzávaló vezérlő-mallal együtt (Népiskolai modern rajzoktatás 50 fillér) 1-30 korona előleges beutalás mellett (bélyegekből is) bérmentve. 317-2-3

UJDONSÁG!

**Amerikai naplókivonatok,
Utijegyzetek,
Levéltöredékek.**

Írta:

Gróf Vay Peter.

Ára 5 korona.

**Megrendelhető
a kiadó Szent-István-Társulatnál.**

Eredeti Zimmermann, Lauberger, Förster-féle csakis elsőrangú gyártmányok.

Zongorák, pianinok.

Képviselője

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24.

Csak azonnali készpénzfizetésre. Tanároknak szerfelett előnyárok. ■■■ Prospekt is ingyen.

Vetítőgépet az iskolának!

A *Hollós-féle* vetítő taneszközök műintézete kibocsájtotta II. számú diaposzitiv jegyzékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz pedagógusok írják a «Szöveggönyveket». A vállalat pedagógiai irányítója *Moussong Géza*, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára a *Hollós-féle* műintézet képei a legolcsóbbak, s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatolják a megfelelő szöveggönyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének emelésére igen fontosak a vetített képek. Olcsóságánál fogva minden iskola beszerezheti. Kezelése egyszerű.

A vetítőgép ára 80-100 korona. A diaposzitivek darabja 1 korona.

Tessék jegyzéket kérni a **HOLLÓS-féle** műintézettől, **Budapest, VII., Lövölde-tér 7. szám.**

A katolikus közönségnek ajánljuk a Szent-István-Társulat imakönyveit:

Lelki kincstár. A leggyönyörűbb búcsuimák gyűjteménye. Könnyen olvasható öregbetűs kiadás. Diszes vászonkötésben. Ára 2 korona.

Dávid király zsoltárkönyve. Zengő magyar nyelven, perdülő versekben írta Kálmán Károly. A szép külsejű, vászonba kötött imakönyvnek ára 2 korona.

Kis Jézusom örömom. A gyermekek legkedveltebb imakönyve. Élhető harmat a zsenge lélekre. Szülő értékesebb ajándékot nem adhat gyermekének. A gyönyörű külsejű, diszes vászonkötésű, számtalan képekkel ékesített imakönyveske ára 50 fillér.

Imák és elmélkedések.

A szentatyák és jelesebb egyházi írók műveiből összeállította

Flavigny grófnő.

Az eredeti után átdolgozta

Gubicza István.

Alakja 14×9 cm. Ára szép vászonkötésben **4 korona**, bőrkötésben vörösmetszéssel **6 korona**, párnázott borjúbőrkötésben aranymetszéssel **10 korona**.

■ KIS IMAKÖNYV ■

Az ezen cím alatt megjelent imakönyv 5 1/2×4 cm. nagyságú miniatűr alakja folytan bármely kis helyen — mellényzsebben, keztüben — elfér. Szép, válogatott imatartalma, csinos kiállítása, izléses kötése, olcsó ára a legjobban ajánlják. Tartalma felnőttek és fiatalok számára egyaránt alkalmas.

14 különféle kötésben kapható. Ára vászonkötésben **80 fillér**, bőrkötésben **1 korona 20 fillér**, **1 korona 40 fillér**, **1 korona 50 fillér** és **1 korona 60 fillér**.

ÜDVÖZLÉGY MÁRIA!

Imakönyv

a boldogságos Szűz tiszteletére.

Írta: dr. Walter Gyula.

Nyolcadik, újból átnézett és bővített kiadás. Vászonkötésben vörösmetszéssel **2 korona 40 fillér**. Szébb kötésekben is kapható.

HITVALLÓ

Katholikus imakönyv

a művelt férfiközönség részére.

Alakja 13×9 cm. Következő kötésekben és árakon kapható: Vászonkötésben **3 korona**, bőrkötésben vörösmetszéssel **4 korona**, aranymetszéssel **4 korona 60 fillér**, chagrinbőrkötésben **6 korona**, párnázott bőrkötésben **7 korona**, tirom Saffianbőrkötésben **8 korona**.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest, Szentkirályi-u. 28. sz.

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító,

a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenedok, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.

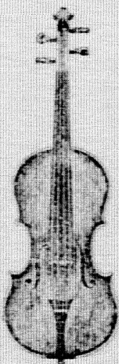
Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós

és fuvós hangszergyára.

Ajándék minden
nemű saját gyárt-
mány készült hang-
szereit, egyszintű
harókat és hang-
szer-alkatrészeket
hegedők, vonó-
s koronától.

Hangfokozó-
gerenda, mely által
bármely hegedő,
szószóna, beillesz-
tése után sokkal
jobb, erősebb hang-
gát nyert ritmusa al-
kott. — 283—II.

Tárogatók 70
koronától.

Harmoniumok
90 koronától.

Pedál-harmo-
niumok legolcsóbb
gyári ártan.

Tanerőknek
kedvezmény!

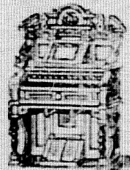
Javítások a leg-
művészebb kivitel-
ben. — Árjegyzék
kivánatra ingyen és
bérmentve.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer
szerint és minden nagyságban pontos or-
gona-méretekkéi templomok, szeminaryu-
mok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó
vasuti állomásig.

Tanerőknek s jelkészeknek különös szá-
zalkengedmény. Árjegyzék ingyen és
bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93

Serétes és vadászfegyverek

eredeti, kitűnően szabályozott
és belüli Browningpiszto-
lyok, revolvereket, floberte-
ket és karabélyokat csekély
havi törlesztésre szállítja

Nowotny J. fegyvergyáros,

budapesti telepe. Budapest, VI., Nagymező u. 21.

Kérjen fegyverárjegyzéket!

41-1

VIZSGALAP

Kitűnő minőségű magyar gyártmány. Magyar, német vagy dictandó
vonalozás. — 100 darab 90 fillér, 1000 darab 8 korona 40 fillér.
Portó 100 darabig 30 fillér, 100—800 darabig 72 fillér, ha a pénz előre beküldetik.

ÚJ TANTERV SZERINTI RAJZFÜZET

— Minta nélkül 16 lap csinos fedelben 100 darab 6 korona. —

INGUSZ J. és FIA könyvkiadóhivatala ARAD

Főüzlet: Andrassy-fér 16. szám. — Fióküzlet: Weitzer Janos-utca.

**Kérjük rendelésnél okvetlenül
a „Népnevelő“-re hivatkozni!**

305 2-5